

Regeringskansliet  
[fo.remissvar@regeringskansliet.se](mailto:fo.remissvar@regeringskansliet.se)  
[fo.rs.remissvar@regeringskansliet.se](mailto:fo.rs.remissvar@regeringskansliet.se).

## Yttrande över remiss av betänkandet Skärpt kontroll av utländska fastighetsförvärv (SOU 2024:84)

Er beteckning: Fö2024/02010

### Bakgrund

Regeringen beslutade den 14 juli 2022 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att analysera om och i så fall på vilket sätt som statlig kontroll bör genomföras vid upplåtelser och överlåtelser av viss fast egendom av väsentlig betydelse för totalförsvaret.

Vem som äger och därmed kan disponera över en fast egendom har betydelse från ett totalförsvarsperspektiv. Fastigheter kan vara viktiga för totalförsvaret med hänsyn till den verksamhet som bedrivs där. Rådigheten över områden som är belägna i anslutning till exempelvis militära eller civila försvarsanläggningar, kritisk infrastruktur och viktiga geografiska platser såsom gränsövergångsställen, farleder och hamninlopp kan också innebära strategiska fördelar i händelse av krig.

Utredningens uppdrag har varit att ta ställning till om statlig kontroll bör införas vid överlåtelser och upplåtelser av viss fast egendom som är av väsentlig betydelse för totalförsvaret, och hur en sådan kontroll i förekommande fall bör utformas.

Utredningens slutsats är att det inte går att åstadkomma en ändamålsenlig statlig kontroll genom ändringar i befintlig eller nyligen föreslagen lagstiftning, inkluderat det av Kommittén för förbättrat skydd för totalförsvarsverksamhet föreslagna kontrollsystemet. Kommitténs förslag bör därför inte genomföras. I stället bör ny lagstiftning som möjliggör statlig kontroll vid överlåtelser och upplåtelser av fast egendom till skydd för totalförsvaret införas. Utredningens bedömning är att den nya regleringen lämpligen bör utformas som ett tillståndsförfarande.

## Länsstyrelsen i Hallands synpunkter

Länsstyrelsen i Halland tillstyrker att den nya förvärvslagen ska träda i kraft den 1 juli 2026. Länsstyrelsen anser ur ett beredskapsperspektiv att utredningens förslag ökar möjligheterna att bevaka intressen för totalförsvaret. Förslaget reducerar därmed direkta och indirekta risker för totalförsvaret som ett förvärv av en potentiell antagonistisk aktör kan innebära.

Länsstyrelsen i Halland tillstyrker kap 6 förslag om lagens tillämpningsområden. Lagen bör omfatta all fast egendom. Tillämpningen vid förvärv av aktier eller andelar i handelsbolag som väsentligt utgörs av fast egendom, där fastighetsförvärv inte sker annat än i ekonomisk bemärkelse, bör emellertid utformas tydligare än att den juridiska personen i "all väsentligt" utgörs av fast egendom. Det kan annars bli en svårtydd tillämpning som riskerar överklagas till regeringen i stor omfattning, vilket kan drabba näringslivet onödigt mycket. Det är dock positivt att lagstiftningen tar ett brett perspektiv om vilka statliga myndigheter som kan bli berörda i denna typ av frågor.

Det är även logiskt att jordförvärvstillstånd ska vägras om det för sökandens rätt att förvärva fastigheten krävs tillstånd enligt den nya förvärvslagen och i lag föreskriven tid för sökande av sådant tillstånd har gått ut eller ansökan om tillstånd har avvisats eller avslagits.

Länsstyrelsen i Halland bedömer att den lokala förankringen och statliga närvaron är relevant i samtliga län för att kunna möta upp befolkning, kommuner och övriga myndigheter. Länsstyrelsen i Halland tillstyrker därför kapitel 7:s förslag om att Länsstyrelsen ska vara tillsynsmyndighet och instämmer i förslaget att den nya regleringen lämpligen bör utformas som ett tillståndsförfarande.

Vikten av statlig närvaro i respektive län får inte underskattas, så normalt sett är länsstyrelsen i Hallands län emot centralisering av ärendehantering till andra länsstyrelser. I det här specifika fallet rör det sig om frågor av vikt för totalförsvaret, Försvarmakten och Sveriges säkerhet, varpå länsstyrelsen i Halland anser det lämpligt med de civilområdesansvariga länsstyrelser som enligt 7 a § förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion ska vara tillståndsmyndighet. Detta med motiveringen att tillståndprocessen får större kontinuitet vid ärendehantering och minskad differens i hantering av liknande ärenden. Vidare kan civilområdesansvarig länsstyrelse ha en hierarkisk fördel mot samverkande myndigheter, Försvarmakten och Säkerhetspolisen, inte minst med hänsyn till att

sekretessbrytande bestämmelser föreslås till offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och förordningen (1999:1134) om belastningsregister.

Länsstyrelser där fastigheter är förlagda bör ha en naturlig del i en formaliserad process i och med god lokal geografisk kännedom om civilt försvar och samhällsviktig verksamhet. Det finns en risk att civilområdesansvariga Länsstyrelser tilldelas resurser för att utföra lagstiftningen, men som i realiteten hanteras av andra statliga myndigheters personalresurser. Det kan medföra brister i det efterfrågade underlaget om beslutet ska tas av civilområdesansvariga länsstyrelserna, där insynen i ärendet blir för lågt hos berörda myndigheter och det saknas tilldelade resurser. Det är därför viktigt att det tilldelas resurser i budgetunderlaget för att ha en beredskap för uppdraget hos de samverkande myndigheter som berörs i enlighet med vad som nämns under kapitel 10.4.3. Det bör också finnas ett förarbete för de samverkande myndigheterna där man tar fram en gemensam instruktion och metodik för hur uppgifter ska förberedas. Samordningen är relevant för att de civilområdesansvariga länsstyrelserna ska kunna hantera sitt uppdrag utan att behöva begära in återkommande kompletterande handlingar. Ett förarbete med tillhörande metodstöd kan potentiellt minska onödiga ledtider och snabba på processen för alla medverkande myndigheter.

I Förslag till lag om vissa utländska förvärv av fast egendom 11 § framgår *Om ansökan avser en fastighet som är belägen inom flera civilområden ska samverkan även ske med berörda civilområdesansvariga länsstyrelser, om det inte är obehövligt.* Länsstyrelsen uppfattar att denna text förutsätter att regeringen beslutar om utredningens förslag om civilområdesansvariga länsstyrelser som tillståndsmyndigheter. Om så inte är fallet bör text justeras till hierarkiskt jämbördig instans som vald tillståndsmyndighet.

## De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Anders Thornberg med samhällsplanerare Andreas Karlberg som föredragande. I den slutliga handläggningen har också funktionschef för beredskapsenheten Tom Brandelius, enhetschef för landsbygdsenheten Kristin Ovik, enhetschef för samhällsbyggnadsenheten Cecilia Engström samt vikarierande länsråd Lovisa Ljungberg medverkat.

*Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför  
namnunderskrift.*